

PRIPOROČILO SVETA**z dne 14. julija 2015****v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2015 in mnenje Sveta o programu Slovaške za stabilnost za leto 2015**

(2015/C 272/03)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrejitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik (⁽¹⁾) in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Evropski svet je 26. marca 2010 potrdil predlog Komisije, da začne izvajati novo strategijo za rast in delovna mesta Evropa 2020, ki temelji na okrepljenem usklajevanju ekonomskih politik. Strategija se osredotoča na ključna področja, na katerih je potrebno ukrepanje za povečanje potenciala Evrope za trajnostno rast in konkurenčnost.
- (2) Svet je na predlog Komisije 14. julija 2015 sprejel priporočilo o širših smernicah ekonomskih politik držav članic in Unije ter 21. oktobra 2010 sklep o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (⁽²⁾). Skupaj tvorita integrirane smernice in države članice so bile pozvane, naj jih upoštevajo v nacionalnih ekonomskih politikah in politikah zaposlovanja.
- (3) Svet je 8. julija 2014 sprejel priporočilo (⁽³⁾) v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2014 in dal mnenje o dopoljenem programu Slovaške za stabilnost za leto 2014. Komisija je 28. novembra 2014 predložila mnenje o osnutku proračunskega načrta Slovaške za leto 2015 v skladu z Uredbo (EU) št. 473/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (⁽⁴⁾).

(⁽¹⁾) ULL 209, 2.8.1997, str. 1.

(⁽²⁾) Ohranjen s Sklepom Sveta 2014/322/EU z dne 6. maja 2014 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic za 2014 (UL L 165, 4.6.2014, str. 49).

(⁽³⁾) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2014 v zvezi z nacionalnim programom reform Slovaške za leto 2014 in mnenje Sveta o programu Slovaške za stabilnost za leto 2014 (UL C 247, 29.7.2014, str. 122).

(⁽⁴⁾) Uredba (EU) št. 473/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o skupnih določbah za spremljanje in ocenjevanje osnutkov proračunskih načrtov ter zagotavljanje zmanjšanja čezmernega primanjkljaja držav članic v euroobmočju (UL L 140, 27.5.2013, str. 11).

- (4) Komisija je 28. novembra 2014 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2015. Komisija je isti dan na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾ sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Slovaška ni bila opredeljena kot ena od držav članic, za katere je treba opraviti poglobljeni pregled.
- (5) Evropski svet je 18. decembra 2014 potrdil prednostne naloge za spodbujanje naložb, okrepitev strukturnih reform ter prizadevanje za odgovorno in rasti prijazno konsolidacijo javnih financ.
- (6) Komisija je 26. februarja 2015 objavila poročilo o državi za Slovaško za leto 2015. V njem je bil ocenjen napredek Slovaške pri izpolnjevanju priporočil za posamezne države, sprejetih 8. julija 2014.
- (7) Slovaška je 29. aprila 2015 predložila nacionalni program reform za leto 2015 in program za stabilnost za leto 2015. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (8) Za Slovaško trenutno velja preventivni del Pakta za stabilnost in rast. V programu za stabilnost za leto 2015 vlada načrtuje, da se bo nominalni primanjkljaj postopno izboljševal, in sicer na 2,5 % BDP v letu 2015 in nato na 0,5 % BDP v letu 2018. V skladu s programom za stabilnost naj bi bil srednjeročni cilj, tj. strukturni primanjkljaj v višini 0,5 % BDP, dosežen leta 2017. Po pričakovanjih se bo delež javnega dolga v BDP v letu 2015 rahlo zmanjšal na 53,4 % BDP, nato pa naj bi se še naprej zmanjševal do 50,3 % BDP v letu 2018. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi za podporo načrtovanim ciljem glede primanjkljaja od leta 2016 niso dovolj podrobno opredeljeni. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2015 je neto rast odhodkov v letih 2015 in 2016 pod referenčnim merilom, torej je v skladu z zahtevami iz Pakta za stabilnost in rast. Svet na podlagi ocene programa za stabilnost in ob upoštevanju pomladanske napovedi Komisije iz leta 2015 pričakuje, da bo Slovaška izpolnjevala določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (9) Trg dela je v letu 2014 kazal znake okrevanja, vendar je brezposelnost še vedno velika. Negativne spodbude v sistemu socialne varnosti so se zmanjšale in dosežen je bil določen napredek pri zmanjševanju brezposelnosti mladih, vendar ostaja velik izziv dolgotrajna brezposelnost, zaposlenost Romov in nizko kvalificiranih delavcev pa je nizka. Čeprav je bilo sprejetih nekaj začetnih ukrepov za izboljšanje javnih zavodov za zaposlovanje, imajo ti omejene zmogljivosti pri zagotavljanju individualiziranih storitev, zlasti osebam, ki so najbolj oddaljene od trga dela. Stopnja zaposlenosti žensk ostaja precej pod povprečjem EU, kar kaže na nezadostno zagotavljanje kakovostnih in cenovno dostopnih storitev otroškega varstva ter razmeroma dolg starševski dopust.
- (10) Slovaška je dosegla določen napredek na področju učenja na delovnem mestu s sprejetjem novega zakona o poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ki bo stopil v veljavo leta 2015. Vendar je bil dosežen omejen napredek pri izboljševanju pogojev za poučevanje, spodbujanju oblikovanja bolj poklicno usmerjenih programov dodiplomskega študija in povečanju deleža romskih otrok, vključenih v predšolsko vzgojo in varstvo. Sprejeti niso bili nobeni ukrepi za zagotovitev večje udeležbe Romov v poklicnem usposabljanju in visokošolskem izobraževanju. Dosežen je bil le omejen napredek pri odpravi vrzeli v slovaškem raziskovalnem in inovacijskem sistemu, pri čemer sta glavni potrebi izboljšanje kakovosti in relevantnosti znanstvene baze ter spodbujanje sodelovanja med univerzami, raziskovalnimi ustanovami in podjetji.
- (11) Slaba kakovost poslovnega okolja na Slovaškem zmanjšuje privlačnost države za tuje in domače naložbe. Poslovnemu okolju še posebej škodujeta premajhna učinkovitost in kakovost javne uprave ter pravosodnega sistema. Javna uprava čuti posledice pogostega menjavanja uslužbencev in neučinkovitega upravljanja človeških virov. Prizadevanja za odpravo korupcije so bila doslej omejena. Natančneje, potreba po okrepitvi analitične in revizijske zmogljivosti davčne uprave ni bila obravnavana. Za javno naročanje so značilne pomanjkljivosti, ki vplivajo na dodeljevanje javnih sredstev.
- (12) Medtem ko so zadnje spremembe davčnega sistema prispevale k izboljšanju javnih financ, bodo stroški, povezani s staranjem prebivalstva, bremenili trenutno razmeroma razumno zadolženost Slovaške v prihodnosti. Dolgoročna vzdržnost javnih financ je odvisna od zmožnosti vlade, da poveča stroškovno učinkovitost

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

zdravstvenega sektorja. Splošna raven učinkovitosti slovaškega zdravstvenega sistema je šibka in manj uspešna v primerjavi s preostalimi državami EU. Vlada je sprejela novo zdravstveno strategijo za obdobje 2014–2020, da bi poskusila odpraviti pomanjkljivosti nacionalnega zdravstvenega sistema. Strategija se izvaja, vendar večina ukrepov še ni začela veljati. Prav tako še naprej obstaja neučinkovitost pri pobiranju in upravljanju davkov.

- (13) Slabi rezultati naložb v zadnjih letih lahko omajajo dolgoročne možnosti za rast Slovaške. Upad zasebnih naložb med letoma 2008 in 2013 je bil posebej velik, pri čemer so nefinančne družbe predstavljale približno 90 % upada vseh naložb zaradi zmanjšanja prilivov neposrednih tujih naložb. Leta 2013 so bile naložbe v investicijsko blago še vedno za približno 13 % realno nižje kot leta 2008. Čeprav so se javne naložbe skrčile bistveno manj, ima zmanjšanje še vedno znatne posledice zaradi obsežnih projektov na področju prometne infrastrukture, ki so nujni, da bi lahko izkoristili potencial rasti v osrednjih in vzhodnih regijah Slovaške. Javne naložbe zavirajo tako upravne in regulativne ovire v zvezi z načrtovanjem naložb kot tudi pomanjkanje preglednosti in dolgotrajnost postopkov za pridobitev gradbenih dovoljenj in dovoljenj za uporabo zemljišč. Skladi EU predstavljajo zelo velik delež skupnih javnih naložb na Slovaškem v primerjavi s stopnjami v drugih državah članicah v njeni regiji. Poleg tega so črpanje sredstev EU ovirali šibko upravljanje postopkov načrtovanja, slabo načrtovanje in izbira projektov ter neizpolnjevanje zahtev v zvezi s presojo vplivov na okolje. Uporaba prilagojenih specifikacij v javnih naročilih omejuje konkurenco in povzroča visoke končne cene. Te težave bi lahko premagali z izboljšanjem nadzora in večjim strokovnim znanjem v javnih subjektih, ki sodelujejo pri javnih naročilih. Neustrezna učinkovitost in kakovost javne uprave in pravosodnega sistema še posebej zavirata poslovno okolje, vprašanja, kot sta reforma civilnega postopka in neenakomerna porazdelitev delovne obremenitve na sodiščih, pa še niso bila obravnavana.
- (14) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla obsežno analizo ekonomske politike Slovaške in jo objavila v poročilu o državi za leto 2015. Prav tako je ocenila program za stabilnost in nacionalni program reform ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Slovaška prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno gospodarsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni EU v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialno-ekonomsko politiko na Slovaškem, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami EU. Njena priporočila v okviru evropskega semestra so izražena v priporočilih 1 do 4 spodaj.
- (15) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program za stabilnost in meni ⁽¹⁾, da Slovaška izpolnjuje določbe Pakta za stabilnost in rast.
- (16) V okviru evropskega semestra je Komisija izvedla tudi analizo ekonomske politike euroobmočja kot celote. Na podlagi te analize je Svet izdal posebna priporočila, naslovljena na države članice, katerih valuta je euro ⁽²⁾. Slovaška bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zagotoviti tudi celovito in pravočasno izvedbo teh priporočil –

PRIPOROČA, da Slovaška v obdobju 2015–2016 ukrepa tako, da:

1. Izboljša stroškovno učinkovitost zdravstvenega sektorja, vključno z izboljšanjem upravljanja bolnišničnega zdravljenja in okrepitvijo osnovnega zdravstvenega varstva. Sprejme ukrepe za povečanje pobiranja davkov.
2. Sprejme dodatne ukrepe za odpravo dolgotrajne brezposelnosti, in sicer z izboljšanjem aktivacijskih ukrepov, drugo priložnostjo za izobraževanje in uvedbo visokokakovostnega usposabljanja, prilagojenega potrebam posameznikov. Izboljša spodbude za ženske, da ostanejo na delovnem mestu ali se nanj vrnejo, z izboljšanjem zmogljivosti za varstvo otrok.
3. Izboljša usposabljanje učiteljev in privlačnost poučevanja kot poklica za zaustavitev slabšanja rezultatov izobraževanja. Poveča udeležbo romskih otrok v rednem izobraževanju in visokokakovostni predšolski vzgoji.

⁽¹⁾ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

⁽²⁾ UL C 272, 18.8.2015, str. 98.

4. Okrepi naložbe v infrastrukturo ter izboljša in racionalizira upravne postopke za pridobitev dovoljenj za uporabo zemljišč in gradbenih dovoljenj. Poveča konkurenco na področju javnih naročil in izboljša nadzorne mehanizme v zvezi z njimi.

V Bruslju, 14. julija 2015

Za Svet
Predsednik
P. GRAMEGNA
